Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Toezichtkader onderwijs

Voor onderwijs in het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing

Geldend vanaf september 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Uitgangspunten voor het toezicht 3
3. Niveaus van toezicht op onderwijs 4
4. Afstemming met andere toezichthouders 5
5. Werkwijze toezicht 6
6. Waarderingskader 7
6.1 Aansluiting op de beroepspraktijk 7
6.2 Onderwijsproces 8
6.3 Examinering 8
6.4 Veilig leer- en werkklimaat 9
6.5 Kwaliteitsborging 10

1. Inleiding

De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) houdt toezicht op uitvoeringsorganisaties die werken binnen de domeinen van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Asiel en Migratie. Zo houdt de Inspectie JenV onder meer toezicht op politie, brandweer en crisisbeheersing.[1] Zij beziet de kwaliteit van de taakuitvoering door deze organisaties, geeft inzicht in de naleving van wetten en regels, volgt ontwikkelingen in haar werkveld, signaleert risico's en wil organisaties met deze informatie aanzetten aan tot verbetering. Hiermee draagt zij bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van de taakuitvoering door de politie, brandweer en crisisbeheersing is de kwaliteit van het onderwijs. Goed onderwijs speelt een grote rol bij de ontwikkeling van het vakmanschap en de weerbaarheid van functionarissen die werkzaam zijn binnen deze organisaties. Onderwijs moet hen in staat stellen om hun taken in de praktijk op een goede manier uit te voeren. Daarmee draagt het onderwijs ook bij aan de professionaliteit van de taakuitvoering door de organisaties.

De Inspectie JenV heeft wettelijke toezichtstaken op het gebied van onderwijs. Met haar toezicht wil de Inspectie JenV inzicht geven in de kwaliteit van het onderwijs binnen het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing. Door risico's te signaleren en te adresseren en 'good practices' te benoemen, wil zij betrokken organisaties aanzetten tot verbetering.

In dit toezichtkader beschrijft de Inspectie JenV hoe zij haar toezicht op onderwijs heeft ingericht. Het kader is vanaf september 2025 van kracht. Het betreft een actualisatie, verbreding en vernieuwing van het Toezichtkader politieonderwijs.[2] Bij de totstandkoming van het vernieuwde toezichtkader heeft de Inspectie JenV afgestemd met diverse organisaties binnen het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing en andere toezichthoudende instanties.

Om effectief toezicht te (blijven) houden, zal de Inspectie JenV dit toezichtkader periodiek evalueren en indien nodig bijstellen. Wettelijke kaders, het onderwijs en de praktijk zijn continu in ontwikkeling. Veranderingen hierin vragen mogelijk ook om verandering in toezicht.

[1] Op basis van de Politiewet 2012 houdt de Inspectie JenV toezicht op de politie. De wettelijke basis voor het toezicht op de brandweer en crisisbeheersing is beschreven in de Wet veiligheidsregio's.
[2] Toezichtkader politieonderwijs | Inspectie Justitie en Veiligheid

2. Uitgangspunten voor het toezicht

De Inspectie JenV sluit bij de invulling van het toezicht op onderwijs ook aan bij het meerjarenperspectief.[3] Zij hanteert de volgende uitgangspunten in haar toezicht op onderwijs:

Als toezichthouder is de Inspectie JenV **reflectief** op maatschappelijke ontwikkelingen en **responsief** voor signalen uit haar omgeving. Zij hanteert een 'helikopterview'. Zij signaleert terugkerende, voorzienbare en/of overkoepelende knelpunten in het onderwijsstelsel en legt deze vervolgens terug bij de verantwoordelijke organisaties.

Met **stimulerend toezicht** wil de Inspectie JenV bijdragen aan het lerend vermogen van organisaties binnen het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing. Doel is onder meer de kwaliteit van het onderwijs te bevorderen. Zij vraagt organisaties zich te verantwoorden over de kwaliteit van het onderwijs. Zij sluit daarbij indien mogelijk aan bij het bestaande kwaliteitszorgsysteem van de organisaties en stimuleert de verdere ontwikkeling ervan. Deze werkwijze geeft organisaties de mogelijkheid om zelf structureel inzicht te verkrijgen in de kwaliteit van het eigen onderwijs en in de mogelijke verbeterpunten.

De Inspectie JenV houdt **proportioneel toezicht.** Als organisaties hun bedrijfsvoering op orde hebben en volledige, actuele en betrouwbare informatie over de kwaliteit van het onderwijs beschikbaar stellen, kan de Inspectie JenV besluiten haar toezicht te beperken op basis van gerechtvaardigd vertrouwen.

In het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing ligt de kern van de kwaliteit van onderwijs in de aansluiting op de **beroepspraktijk**: studenten moeten na het volgen van onderwijs als startbekwaam[4] functionaris aan de slag kunnen.

[3] Meerjarenperspectief 2025 - 2028 Inspectie JenV | Inspectie Justitie en Veiligheid

[4] Startbekwaamheid wordt aangetoond met o.a. een diploma of certificaat. Het traject naar vakbekwaamheid volgt in de praktijk. Een vakbekwaam functionaris is een deskundige in diens vak of beroep. Dit vraagt om de nodige werkervaring en het bijhouden van kennis over het vak. Het traject naar vakbekwaamheid ligt op het snijvlak tussen onderwijs en de taakuitvoering en wordt om die reden niet meegenomen in dit waarderingskader.

3. Niveaus van toezicht op onderwijs

De Inspectie JenV richt zich in haar toezicht op verschillende niveaus binnen het onderwijs: opleidingen, besturen en het onderwijsstelsel[5]. Door deze niveaus te onderscheiden, kan de Inspectie JenV haar toezicht gerichter en effectiever vormgeven. Ondanks een zekere overlap zijn er ook duidelijke verschillen tussen de niveaus. Het (meer inhoudelijk) sturen op een opleiding verschilt van het (overkoepelend) besturen van een of meer opleidingen. Het onderwijsstelsel is de laag daarboven en biedt de bredere context. Onderstaand wordt elk niveau nader toegelicht.

Belangrijk is dat elke **opleiding**[6] voldoende aansluit op de praktijk: dat een student[7] tijdens de opleiding de kennis en vaardigheden leert en beoefent die nodig zijn om betreffende werkzaamheden in de praktijk te kunnen uitvoeren. Na afronding van de opleiding moet de student aantoonbaar in het bezit zijn van deze kennis en vaardigheden. Naast (kwalitatief) voldoende mensen, middelen en financiën om de opleiding te verzorgen, zijn hiertoe ook (sturing op) inhoudelijke afstemming met het werkveld nodig, een meerjarige (kwantitatieve) planning, maar ook een veilig leer- en werkklimaat.

Besturen (het bevoegd gezag) zijn eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs dat zij (laten) verzorgen. Belangrijk is dat er een visie geformuleerd is, dat deze vertaald is naar doelen en plannen en dat er daadwerkelijk gestuurd wordt op het realiseren hiervan. Het bestuur bevordert een kwaliteitscultuur, zorgt voor randvoorwaarden en stuurt zo nodig tussentijds bij. Het bestuur evalueert systematisch of de doelen gerealiseerd worden en verantwoordt zich hierover. Indien nodig vindt bijstelling van het beleid plaats. Dit gebeurt met betrokkenheid van interne en externe belanghebbenden.

Het onderwijs**stelsel** biedt de kaders en context waarbinnen opleidingen en besturen opereren. Kwalitatief goed onderwijs vraagt om samenwerking met én afstemming tussen de organisaties die betrokken zijn bij het onderwijs. Dit zijn o.a. uitvoeringsorganisaties waar studenten terecht komen, vakbonden, ministeries, onderwijsraden en onderwijsadviesorganen. Het stelsel biedt randvoorwaarden en handvatten om deze afstemming en samenwerking vorm te geven.

[5] De Inspectie JenV sluit hiermee aan bij de niveaus die de Inspectie van het Onderwijs ook hanteert. Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op het middelbaar beroepsonderwijs | Publicatie | Inspectie van het onderwijs
[6] Onder opleiding verstaat de Inspectie JenV ook cursussen, trainingen, leertrajecten en dergelijke.
[7] De Inspectie JenV spreekt van een student maar bedoelt hiermee ook deelnemers, cursisten en dergelijke.

4. Afstemming met andere toezichthouders

Binnen het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing zijn er verschillende toezichthouders. Naast de Inspectie JenV houden de Inspectie van het Onderwijs (IvhO) en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ook toezicht op delen van het onderwijs. Zij richten zich op de geaccrediteerde opleidingen op het hbo- en Wo-niveau.[8]

De Inspectie JenV stemt met hen af over de onderlinge taakverdeling en samenwerking. Afspraken zijn zoveel mogelijk vastgelegd en worden periodiek geëvalueerd. Ook is er periodiek contact over de ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en toezicht.

[8] Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

5. Werkwijze toezicht

In 2024 heeft de Inspectie JenV een toezichtmodel[9] ontwikkeld dat er als volgt uitziet.

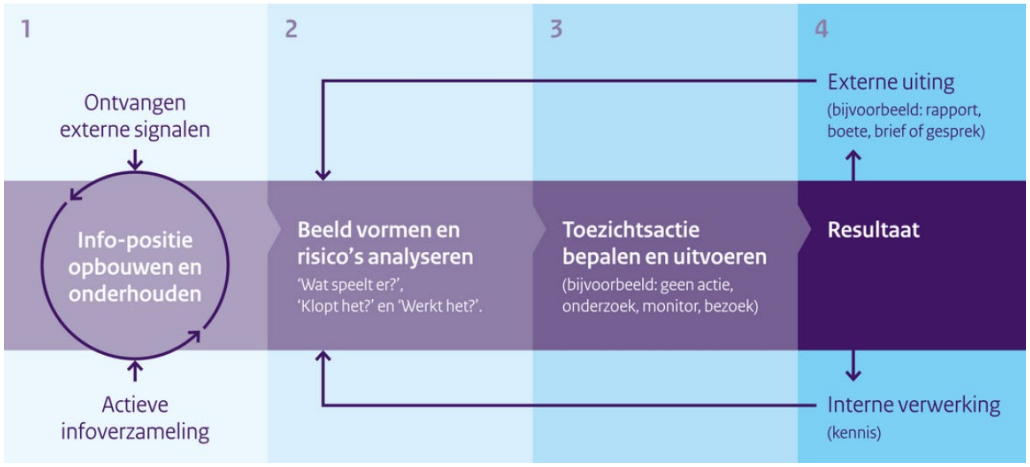

Conform dit model werkt de Inspectie JenV continu aan een goede informatiepositie. Zij volgt ontwikkelingen en risico's in het werkveld van politie, brandweer en crisisbeheersing door onder meer (periodieke) gesprekken met relevante partijen te voeren, informatie op te vragen en berichten in de media door te nemen (fase 1). Alle informatie wordt geanalyseerd, geduid, gedocumenteerd en als input gebruikt voor de doorlopende risicoanalyse (fase 2). Op basis hiervan kan de Inspectie JenV besluiten tot een toezichtsactie op het werkveld van onderwijs (fase 3). Indien aanleiding bestaat, kan de Inspectie JenV ook direct besluiten een toezichtsactie uit te voeren. De Inspectie JenV kan haar beelden, beoordelingen en eventuele aanbevelingen op verschillende wijzen bekendmaken (fase 4).

In haar Protocol voor de werkwijze[10] beschrijft de Inspectie JenV wat organisaties kunnen verwachten als zij een toezichtsactie instelt (fase 3 en 4). Het protocol geeft inzicht in de werkwijze die de Inspectie JenV hanteert bij het uitvoeren van haar toezichtstaken en de zorgvuldigheid die zij nastreeft bij de totstandkoming van haar producten.

[9] Toezicht | Inspectie Justitie en Veiligheid
[10] https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2024/04/10/protocol-voor-de-werkwijze

6. Waarderingskader

In onderstaand waarderingskader beschrijft de Inspectie JenV hoe zij de kwaliteit van onderwijs definieert en operationaliseert.

De Inspectie JenV definieert de kwaliteit van onderwijs aan de hand van vijf **thema's**: de aansluiting op de beroepspraktijk, het onderwijsproces, de examinering, de veiligheid van het leer- en werkklimaat en de kwaliteitsborging. Deze thema's worden onderstaand apart beschreven maar hangen nauw samen en worden dan ook in samenhang bezien.

De Inspectie kan in een toezichtsactie alle thema's meenemen. Soms zal zij meer inzoomen op een of enkele thema's. Daarbij kunnen op de verschillende niveaus van toezicht op onderwijs uitspraken worden gedaan over de kwaliteit van het onderwijs.

Bij de verdere operationalisering van bovengenoemde thema's neemt de Inspectie JenV vier **toezichtsaspecten** mee, die zij als essentiële randvoorwaarden ziet voor een effectieve taakuitvoering: governance, samenwerking, informatievoorziening en toerusting[11]. Deze aspecten zijn ook belangrijk om kwalitatief goed onderwijs te kunnen geven.

6.1 Aansluiting op de beroepspraktijk

Het doel van onderwijs is te zorgen dat studenten goed zijn toegerust voor hun werkzaamheden in de praktijk. Daarom is het belangrijk dat het onderwijs aansluit op de praktijk. De Inspectie JenV beoordeelt dit door enerzijds te kijken naar de aansluiting van het onderwijs op de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften, zoals aangegeven door de praktijk en tijdig gedeeld met betreffende besturen van het onderwijs. Anderzijds vraagt de Inspectie JenV aan afgestudeerden en hun leidinggevenden of het onderwijs heeft voorzien in het verkrijgen van de benodigde kennis en vaardigheden.

Kwaliteitsaspect: aansluiting op de beroepspraktijk
Behoeftestelling Het proces waarin de organisatie die onderwijs vraagt, benoemt wat ze nodig heeft en de organisatie die onderwijs verzorgt, aangeeft of/hoe ze daarin kan voorzien.
• *Betrokken organisaties beschikken tijdig over een kwantitatieve behoeftestelling (aantallen).* • *Betrokken organisaties beschikken tijdig over een kwalitatieve behoeftestelling (type onderwijs en niveaus).*
Tevredenheid werkveld Afgestudeerden– eenmaal werkzaam in de praktijk – ervaren in het onderwijs alle benodigde competenties te hebben opgedaan om hun rol/beroep naar

[11] Handreiking toezichtsaspecten Inspectie JenV.

behoren te kunnen uitoefenen én de werkgever is tevreden over het functioneren van zijn startbekwame medewerkers.
• *Afgestudeerden geven aan dat zij door het volgen van onderwijs de benodigde competenties hebben verkregen voor hun functioneren in de praktijk.* • *Leidinggevenden geven aan dat afgestudeerden door het gevolgde onderwijs over de benodigde competenties beschikken voor hun functioneren in de praktijk.*

6.2 Onderwijsproces

Het onderwijsproces is het proces waarin studenten de benodigde competenties verwerven. Het onderwijsproces omvat zowel de inhoud en opzet van het onderwijsprogramma (curriculum) als de begeleiding van studenten tijdens het volgen van het onderwijsprogramma. Ook de bekwaamheid van docenten en begeleiders behoort tot het onderwijsproces.

Kwaliteitsaspect: onderwijsproces
Programma Het programma (ook wel curriculum) beschrijft wat (inhoud) en hoe (opzet) studenten de benodigde competenties gaan verwerven.
• *Het programma heeft een passende inhoud en opzet om de leerdoelen te bereiken.* • *Het programma heeft een logische opbouw.* • *Het programma biedt (de mogelijkheid van) maatwerk aan studenten.* • *Het programma wordt uitgevoerd conform de beschrijving (tijd en inhoud).* • *Het programma bereidt voor op de beroepspraktijk.*
Begeleiding Begeleiding is de hulp en ondersteuning die studenten ontvangen bij het uitvoeren van het programma.
• *Studenten worden ondersteund en begeleid tijdens het volgen van het programma.* • *Er is een aanvullend aanbod voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften.*
Bekwaamheid docenten en begeleiders De bekwaamheid van docenten en begeleiders is de mate waarin zij zijn toegerust voor hun taak.
• *Docenten en begeleiders zijn toegerust voor hun taak, zowel vakinhoudelijk, vakdidactisch als pedagogisch.*

6.3 Examinering

Het examen meet of studenten kunnen functioneren als startbekwaam (beginnend) beroepsbeoefenaar. Wanneer het examen met een goed gevolg is afgelegd, krijgen

studenten een certificaat, diploma of ander bewijs. Dit geeft toegang tot betreffende rol, functie of vervolgopleiding. De examinering is een cruciaal moment in de opleiding en moet zorgvuldig, valide en objectief verlopen. De examinering omvat zowel de inhoud (examen) als de uitvoering (proces van examinering).

Kwaliteitsaspect: examinering
Examen Met het examen wordt vastgesteld in hoeverre de student over de benodigde competenties beschikt.
• *Het examen sluit aan op wettelijke vereisten en behoeften uit de praktijk.* • *Het examen meet dat wat het beoogt te meten (validiteit).* • *Het examen is volledig in het toetsen van benodigde competenties.* • *De toetsvorm past bij dat wat getoetst wordt.* • *De beoordelingscriteria zijn helder en eenduidig geformuleerd, met name rondom de cesuur.*
Uitvoering Het afnemen en beoordelen van de examens en de kwalificaties van examinatoren.
• *De examens worden afgenomen conform de uitvoeringsvoorschriften.* • *De examens worden beoordeeld conform de beoordelingscriteria.* • *De examenresultaten worden centraal en systematisch geregistreerd.* • *De examinatoren oordelen objectief en komen tot een (nagenoeg) gelijkluidend eindoordeel (interbeoordelaarsbetrouwbaarheid).* • *De examinatoren zijn vakinhoudelijk gekwalificeerd voor afname van het examen én gecertificeerd als examinator.* • *Er is een functionerende examencommissie.*

6.4 Veilig leer- en werkklimaat

Een veilig leer- en werkklimaat is essentieel voor effectief leren en werken. Incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie, pesten, diefstal en agressie moeten voorkomen worden. Daarom is het belangrijk dat organisaties investeren in een goede vertrouwensband, prettig klimaat en heldere regels over hoe je met elkaar omgaat. Ongepast gedrag moet op tijd gezien worden en daar moet gericht op opgetreden worden.

Kwaliteitsaspect: veilig leer-en werkklimaat
Veilig leer- en werkklimaat De omgeving beïnvloedt het leren. Onderwijs moet plaatsvinden binnen een fysiek en sociaal veilige omgeving.
• *Er wordt aantoonbaar beleid gevoerd omtrent een veilig leer-en werkklimaat (regels, afspraken, protocollen, middelen, plannen etc.)***.** • *Er is een vast aanspreekpunt voor het melden van onveiligheid (vertrouwenspersonen e.d.).* • *Er is een functionerende klachtenregeling.* • *Er is inzicht in de veiligheidsbeleving van studenten en medewerkers van de organisatie.*

6.5 Kwaliteitsborging

Kwaliteitsborging betekent dat er een kwaliteitszorgsysteem is én dat dit systeem leidt tot duurzame, navolgbare verbeteringen. Een kwaliteitscultuur die stimuleert dat betrokkenen gewenste kwaliteitsdoelen halen, is daarvoor belangrijk.

Een werkend kwaliteitszorgsysteem omvat een geheel aan geplande en samenhangende activiteiten waarmee de kwaliteit van onderwijs structureel gemeten en zo nodig verbeterd wordt. Een kwaliteitssysteem bestaat uit vier fasen[12]. In de Plan-fase zijn een visie, doelen en plannen over de kwaliteit van het onderwijs opgesteld en formeel vastgelegd. In de Do-fase zijn deze nader uitgewerkt in plannen en activiteiten. In de Check- en Act-fase wordt gemeten in hoeverre gestelde doelen daadwerkelijk behaald zijn en worden vervolgens benodigde verbetermaatregelen genomen.

Kwaliteitsaspect: kwaliteitsborging
Plan-fase: visie, doelen en plannen Organisaties zijn primair zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Deze kwaliteit is beschreven in een visie, doelen en plannen. De documenten zijn formeel vastgesteld en gedeeld binnen de organisatie.[13]
• *Er is een formeel vastgestelde visie op de kwaliteit van onderwijs.* • *De visie is uitgewerkt in doelen en/of plannen.* • *De doelen en/of plannen zijn formeel vastgesteld en gedeeld binnen de organisatie.*
Do-fase: uitvoering Organisaties hebben gestelde doelen voor kwalitatief goed onderwijs uitgewerkt in plannen en concrete activiteiten. De randvoorwaarden voor het realiseren hiervan zijn aanwezig. Er wordt gestuurd op het uitvoeren hiervan.
• *De plannen zijn uitgewerkt in concrete planningen met activiteiten.* • *De randvoorwaarden voor het realiseren van planningen zijn aanwezig.* • *Binnen de organisatie wordt gericht gestuurd op het behalen van planningen.* • *Binnen de organisatie bestaat zicht of planningen worden behaald.* • *Zo nodig vindt bijsturing plaats om de planningen te behalen.*
Check- en Act-fase: evaluatie en verantwoording Er wordt geëvalueerd en systematisch geanalyseerd of de doelen gerealiseerd worden. Indien nodig wordt bijgesteld.
• *Er wordt gemonitord, geëvalueerd, geanalyseerd en beoordeeld in hoeverre de doelen behaald worden.* • *Er wordt effectieve en periodieke feedback georganiseerd die de behaalde doelen ondersteunen.* • *Er vinden verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van evaluaties en feedback.*

[12] De Inspectie JenV hanteert hierbij de kwaliteitscirkel van Deming.
[13] NB: de visie en doelen zijn het startpunt van het toezicht en worden niet inhoudelijk bezien.

Inspectie Justitie en Veiligheid
Toezicht, omdat rechtvaardigheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn.

Dit is een uitgave van:
Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Hoge Nieuwstraat 8 | 2514 EL Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
Contactformulier | **www.inspectie-jenv.nl**

2025

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld.